

від 04. МОРОЗОВЕ 01-10/6 № на № www.puet.edu.ua

РЕЦЕНЗІЯ

на програму обов'язкової навчальної дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» для підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності К9 Правоохоронна діяльність, розроблену укладачами Наталією Гореловою, Надією Марисей та Наталею Митрофановою

Вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» є фундаментом для формування професійної правосвідомості фахівців у галузі правоохоронної діяльності. Цивільне право, як право повсякденного життя, регулює майнові та особисті немайнові відносини, з якими правоохоронці стикаються щодня – від питань власності до відшкодування шкоди. Водночас знання цивільного процесу є необхідним інструментом для розуміння механізмів судового захисту прав, у якому працівники правоохоронних органів можуть виступати як у ролі представників державних органів, так і суб'єктів, дії яких оскаржуються або перевіряються судом.

Враховуючи специфіку підготовки за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», інтеграція матеріального та процесуального права в межах одного курсу є складним, але виправданим кроком, що дозволяє сформувати комплексне бачення правового регулювання приватних відносин. Програма навчальної дисципліни загалом спрямована на засвоєння здобувачами базових інститутів цивілістики та цивільного судочинства, формування навичок тлумачення законодавства та складання процесуальних документів.

Структура програми є логічною та послідовною. Поділ на чотири розділи (Загальна та Особлива частини цивільного права, Загальна та Особлива частини цивільного процесу) відповідає класичній систематизації відповідних галузей права та дозволяє дотриматися принципу наступності у навчанні. Інформаційний обсяг дисципліни (90 годин) розподілено між темами

збалансовано, з акцентом на самостійну роботу, що відповідає сучасним вимогам освіти.

Водночас, вважаємо за необхідне надати низку рекомендацій щодо змістовного наповнення окремих тем та звернути увагу на певні недоліки, врахування яких сприятиме підвищенню якості програми та її адаптації до потреб майбутніх правоохоронців.

Рекомендації щодо змістовного наповнення:

1. У розділі 2 «Цивільне право. Особлива частина» представлені теми: «Право власності», «Загальні положення про зобов'язання», «Договір купівлі-продажу» та «Спадкове право». Однак, поза увагою авторів залишився інститут недоговірних зобов'язань (зобов'язань внаслідок завдання шкоди). Для спеціальності «Правоохоронна діяльність» цей інститут видається важливим, оскільки діяльність правоохоронних органів безпосередньо пов'язана з питаннями відшкодування шкоди (як завданої правопорушенням, так і завданої можливими протиправними діями самих правоохоронних органів). Рекомендується включити розгляд глави 82 ЦК України до Темі 2.2 або виділити окрему тему, можливо, за рахунок скорочення годин на вивчення «Спадкового права», яке є менш пріоритетним для цієї спеціальності.
2. У темі 1.2 «Учасники цивільних відносин» під час розгляду участі держави та юридичних осіб публічного права можна додатково акцентувати увагу на правовому статусі органів Національної поліції та інших правоохоронних органів як учасників цивільних відносин (це виключно рекомендація на розсуд авторів).
3. У темі 4.2 «Судовий розгляд цивільних справ» (джерело 368, 369) вживається термінологія «журнал судового засідання», «таємниця нарадчої кімнати суду». Звертаємо увагу, що чинна редакція Цивільного процесуального кодексу України (зокрема, ст. 247, 248 ЦПК) оперує поняттям «протокол судового засідання». Поняття «журнал» є застарілим і не відповідає чинному процесуальному законодавству. Інститут нарадчої кімнати також виключено з цивільного процесуального законодавства. Це потребує виправлення по всьому тексту програми (за потреби).

Рекомендації щодо оформлення та технічних аспектів:

1. Текст програми містить окремі граматичні та пунктуаційні помилки, описки (наприклад, у темі 4.1 (с. 20) «визнання необґрунтованими актів на їх витребування» – формулювання виглядає нелогічним, ймовірно, мається на увазі «визнання необґрунтованими активів та їх витребування» у контексті цивільної конфіскації, що є вкрай актуальним, або ж це технічна помилка). Слід звернути увагу на джерело 20 на с. 10 – співавтор С.С. Бичкова; джерела 2, 8-10 на с. 11. Текст місцями потребує додаткового вичитування/коректури.
2. У списку нормативних актів наводиться Закон України «Про господарські товариства», який у значній частині втратив чинність у зв'язку з прийняттям Законів «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (який також є у списку). Варто залишити лише актуальні акти або вказати конкретні чинні статті (як примітка).

Висловлені вище зауваження та рекомендації не нівелюють загальної позитивної оцінки розробленої програми. Програма є змістовною, насиченою та такою, що відповідає освітньо-професійній програмі.

Загалом програма навчальної дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» для підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності К9 Правоохоронна діяльність заслуговує на схвальну оцінку та може бути рекомендована до затвердження та впровадження у навчальний процес.

Рецензенти:

доцент закладу вищої освіти кафедри правознавства

Полтавського університету економіки і торгівлі

к.ю.н., доцент

Олег КУЛЬЧІЙ

завідувач (начальник) кафедри правознавства

Полтавського університету економіки і торгівлі

д.ю.н., професор

Галина ЛАВРИК